

Voorstelling

Mijn naam is Chantal Thomas en samen met mijn dove man heb ik 2 dove kinderen. Als horende ouder van een horend kind zijn de keuzes die je moet maken in verband met onderwijs, niet altijd gemakkelijk. Als dove ouder van dove kinderen is het vaak nog moeilijker.

In 2004 organiseerde vorig Vlaams minister van Onderwijs, Marleen Vanderpoorten, gesprekken rond inclusief onderwijs *Maatwerk in Samenspraak*. Daar was ik als ouder van dove kinderen op aanwezig samen met Fevlado. Tijdens deze gesprekken hebben wij de noden van dove leerlingen in het gewoon en inclusief onderwijs verdedigd.

Nu zal ik het hebben over mijn eigen ervaringen als dove ouder van dove kinderen.

Davy

Davy is mijn oudste zoon, momenteel 14 jaar. Tot zijn 10 jaar ging hij naar de dovenschool Sint-Lievenspoort te Gent. Als ouders vinden we dat de dovenschool wel goed is voor dove leerlingen omdat ze daar op een gepaste manier onderwijs krijgen. Jammer genoeg is de leerstof die aangeboden wordt wel beperkter en van een lager niveau dan het aanbod in het gewoon onderwijs. Ik moet wel zeggen dat Davy zoveel mogelijk leerstof van het gewoon onderwijs aangeboden kreeg. Zo werkte hij in het vierde leerjaar met boeken uit het gewoon onderwijs en dat ging heel goed. Na het vierde leerjaar kon Davy en ook zijn neef niet meer in de dovenschool blijven. Er waren te weinig leerlingen om een vijfde leerjaar te vormen. Zij moesten dus op zoek naar een plaats in een gewone school.

De zoektocht begon, maar dat was voor ons als dove ouders niet gemakkelijk. Toen kregen we van de directeur van de dovenschool de raad om contact op te nemen met Sint Bavo te Gent. 1 week voor de eerste schooldag kregen we het antwoord dat Davy kon starten in het vijfde leerjaar te Sint Bavo.

Maar dan was er nog het bijkomende probleem van de tolk. Kinderen in het basisonderwijs hebben geen recht op tolkuren vanuit het departement Onderwijs. Wij hebben dit probleem dan opgelost via verschillende kanalen. Zo heeft de huidige directeur van de thuisbegeleidingsdienst Sint-Lievenspoort kunnen bekomen dat mijn zoon toch 4 uur per week ondersteuning van een tolk Vlaamse Gebarentaal kreeg. Daarnaast was er ook G.on begeleiding van 4 uur per week, ondersteuning vanuit het MPI, vrijwilligers die kwamen tolken voor Davy en sponsorgeld om de professionele tolken Vlaamse Gebarentaal te betalen. Zonder al deze steun rond ons kind zou de integratie van Davy nooit geslaagd zijn. Onze zoon heeft zelf ook mooie herinneringen aan zijn tijd op de lagere school in Sint Bavo. Davy is nu 14 jaar en is begonnen aan zijn 3de jaar middelbaar Wetenschappen in Sint Bavo. De ondersteuning is op de volgende manier georganiseerd. Vanuit het departement onderwijs krijgt mijn zoon 191 tolk- en 65 schrijftolkuren per week. Dat is gemiddeld 8,5 uren per week op basis van 30 schoolweken. Daarbij ook nog 4 uur G.on begeleiding per week. Het MPI ondersteunt ook en opnieuw worden er vrijwilligers ingeschakeld en worden tolken bijkomend betaald via sponsorgeld. Wat de G.on begeleiding betreft, is het zo dat een dove leerling in het gewoon onderwijs recht heeft op 4 uur begeleiding. In de praktijk is het echter zo dat de

begeleiders tijdens deze 4 uur ook hun andere taken moeten vervullen, zoals teamvergaderingen en administratie. Uiteindelijk krijgt een dove leerling dus niet steeds de 4 uur begeleiding per week.

Davy volgt een ASO richting, waar hij per week 32 uren heeft. 5 (3) uren daarvan zijn praktische lessen, waar hij geen tolk nodig heeft. Dan zijn er nog 29 theorie uren, waarvoor hij 8,5 tolkuren en 4 (6) uren G.on krijgt. Dit betekent dat Davy per week voor 14,5 uren geen ondersteuning krijgt. Dat is meer dan de helft van zijn totale lessenspakket per week. Voor die 14,5 uren moeten we zelf voor een oplossing zorgen.

Lara

Lara ging tot vorig schooljaar naar de dovenschool, dezelfde waar ook Davy was tot zijn 10 jaar. We zagen wel een verschil tussen de manier waarop Davy en Lara op de dovenschool les kregen. Bij Lara werden geen handboeken uit het gewoon onderwijs in de klas gebruikt omdat er te grote niveauverschillen waren tussen de leerlingen in de klas. Omdat er te weinig leerlingen zijn, kunnen ze niet verdeeld worden in verschillende klassen. Nu is het werken met de handboeken nieuw voor Lara. Tijdens de paasvakantie ging Lara op proefintegratie in de Sint Bavo basisschool. Lara wou zelf ook integreren, omdat haar broer eigenlijk een rolmodel is. Toen Davy in het 1ste jaar latijn zat, was er een schoolfeest in Sint-Bavo. De kinderen en de bezoekers mochten proefjes doen in het chemielokaal. Ze droeg daarvoor een speciale witte short met speciale bril. Daardoor is het haar duidelijk geworden dat er in het gewoon onderwijs meer mogelijkheden zijn dan in de dovenschool. Nu gaat Lara reeds 3 weken naar de Sint Bavo basisschool. Net zoals haar broer toen hij startte in het gewoon onderwijs, heeft Lara geen recht op een tolk Vlaamse Gebarentaal. Wij gaan dan ook opnieuw op de volgende manier te werk gaan. Er zal ondersteuning zijn vanuit het MPI, G.on begeleiding, klasondersteuning door een ergotherapeut en logopedist en vrijwilligers. De G.on begeleiding komt ook op 4 uur per week per kind. Lara probeerde al zelf om toch tolkuren te krijgen zodat ze de lessen zou kunnen volgen. Dit is de brief die ze schreef aan Vlaams minister van Onderwijs:

Beste hoge piefen,

Ik ben Lara Van Landuyt en ik ga volgend schooljaar naar het gewoon onderwijs in Sint-Bavo samen met mijn 2 vrienden Dylan Moens en Vasco Van Landuyt. Mijn broer Davy Van Landuyt kreeg tolkuren. Ik wil ook graag tolkuren krijgen om de lessen te kunnen volgen. Wilt u dit aub zeggen op de vergadering in Brussel. Vele groetjes van Lara

PS. Veel succes op de vergadering en vergeet het niet te zeggen aan alle ministers.

Nadien heeft Lara samen met 2 andere klasgenoten en de meester in de klas een brief geschreven. Jammer genoeg kreeg de basisschool geen tolkuren en er was ook geen reactie op de brief naar kinderen toe.

Regeling departement onderwijs

De regeling in verband met de tolkaanvraag, hoeveel uren een doof kind kan krijgen, wanneer men een tolk mag gebruiken in onderwijs is niet soepel. Er zijn heel wat regels en voorwaarden die het soms lastig maken voor het doof kind, de ouders, de school, leerkracht en tolk. Ik kan hier enkele voorbeelden van geven. Zo schrijft de jaarlijkse omzendbrief van het departement voor dat een leerling maximum 12 uren tolk Vlaamse Gebarentaal per week kan krijgen. Deze regel is te beperkend en 12 uur per week in een ASO richting is gewoon te weinig. Ik maak me ook zorgen over het volgende. Bij de aanvraag moeten we opgeven hoeveel tolkuren Davy per week nodig heeft. Aangezien het maximum staat op 12 uur, vullen we steeds 12 uur in. Als in de toekomst deze regel zou opgegeven worden, doordat er meer tolkuren beschikbaar zijn, en wij vullen in dat Davy 27 tolkuren nodig heeft per week, dan zou ons dit geweigerd kunnen worden op basis van vroegere aanvragen, waar we 12 uren vroegen.

Ik vind het niet kunnen dat het departement zegt dat een doof kind maar 12 uur tolkondersteuning nodig heeft. Men zegt ook niet tegen een rolstoelgebruiker dat hij zijn rolstoel maar 12 uur per week mag gebruiken. Een tolk Vlaamse Gebarentaal is voor de dove leerling in een gewone school noodzakelijk om de lessen te kunnen volgen, net zoals een rolstoel noodzakelijk is voor een persoon met een fysieke beperking om zich te verplaatsen.

Een andere regeling die het volgen van alle schoolactiviteiten voor dove leerlingen moeilijk maakt is de regeling bij extra muros activiteiten. Dit kunnen bijvoorbeeld schooluitstapjes zijn van één dag. Bij zo een activiteit kan de dove leerling maximum voor 2 uur een tolk Vlaamse Gebarentaal krijgen. Dit moet ook 1 week voor de uitstap doorgaat, schriftelijk aangevraagd worden aan het departement Onderwijs. Het probleem bij deze regeling is dat deze uitstappen vaak het onderwerp zijn van ondervragingen en examens. Als mijn zoon deze informatie gemist heeft omdat hij geen recht heeft op een tolk voor meer dan 2 uren, dan worden zijn slaagkansen hierdoor ook beperkt.

Deze administratieve zaken maken het soms moeilijker voor de ouders en kinderen. Een meer soepele regelgeving zou de druk veel lichter maken.

Als dove persoon en moeder van dove kinderen vraag ik ook meer tolkuren voor de studenten. Voor de tolken vraag ik een beter loon en werkomstandigheden, zodat er veel tolken willen blijven werken. De studenten hebben de tolk broodnodig. Ik dank iedereen voor de aandacht.